

בכפר חנחם

גיליון מס. 247

אייר התשע"ז מאי 2017

כפר חנחם

מסע הישרדות בין הגרמנים והאוקראינים

ברכה קנטור מוותיקות חברי הקבוץ החיים עמנו בת 90 בקרוב, אמא לבת ובן, סבתא ל- 5 נכדים ו- 11 נינים.

אני מביאה את סיפורה:

עד המלחמה גרנו בקרפטה (כפר בגליציה של פעם בתחום פולין). להורים היה משק חקלאי עם בית גדול, שדות ובעלי חיים (בכל פולין, נאסר על היהודים להחזיק משק חקלאי, בקרפטה הותר). הייתה לנו רמת חיים טובה.

בקיץ 1939 התחלנו לחוש את המלחמה המתקרבת והיינו בפחד, כי ידענו מה זה אומר שהגרמנים נכנסים, בסביבה אוקראינית עוינת.

ב- 1.9.1939 פרצה מלחמה בכל פולין.

בסוף ספטמבר, בחג הסוכות, פלשו הגרמנים לאזור שלנו.

אנחנו גרנו בדרום נהר הסאן, שהיה הגבול החדש בין רוסיה לגרמניה, הצד הצפוני של נהר הסאן היה שייך לברית המועצות.

הורי החליטו לעבור את הסאן ולהשאיר את הבית הגדול וכל הציוד מאחוריהם – התחלפנו עם איכר אוקראיני, שחי בצד הרוסי. עברנו לגור בביתו הקטן, כשהוא קיבל את ביתנו הגדול.

גרנו ממש מעל לנהר. היה חורף קר מאוד והיה מחסור, על סף רעב.

היו לי שתי אחיות (תאומות) תינוקות, לא היה סוכר וקמח ולא היה מה לתת להן לאכול. בחורף, כשהנהר קפא התגנבתי (מיזמתית, בגלל המצוקה הקשה בבית) לצד הגרמני והחלפתי טבק בקמח וסוכר. כדי לעשות את זה, עליתי קרוב למרכז השלטון הגרמני של המחוז. כל האוכלוסייה המקומית הכירה אותי, לכן זה היה כרוך בתושייה ובפחד גדול להיתפש ע"י הגרמנים, הרוסים או האוקראינים. הייתי מחכה עד שירד שלג של ממש וכיסה את העקבות ואז הייתי מתגנבת והצלחתי להביא הביתה מצרכים יקרים בלא להיתפש.

בפסח, הרוסים הגלו את כל האוכלוסייה לעומק פנים הארץ. אנחנו נסענו ברכבות. כעבור חודש של טלטולים ברכבת הגענו במאי לזולין, שהייתה בעומק פולין והייתה שייכת לרוסיה (עכשיו אוקראינה). קבלנו בית ביער, בבית משפחה אוקראינית, שלא הייתה אהודה על השלטון הרוסי. עד אביב 1941 חיינו חיים סבירים, הלכנו לבית הספר ואבא עבד.

ביוני 1941 פרצו הגרמנים לאזור, זרקו אותנו מהבית והיו יותר התנכלויות של אוקראינים, ששנאו אותנו, הייתה אווירה של פחד ממשהו יותר גרוע.

בשבועות הכניסו אותנו לגטו.

בגטו חיינו בחדר אחד עם עוד משפחה בת 6 נפשות (כמונו). מיטות לא היו.

ריכזו את כל הגברים בבית הכנסת ושלחו אותם למחנה עבודה. יותר לא ראיתי את אבא.

אנחנו נשארו בגטו בתנאי מחסור קיצוניים. אני הייתי חיבת לעבוד (הייתי בת 14 שנים) וגייסו אותי לסלילת כבישים ושדה תעופה. בתחילה עבדתי עם גברים יהודים (שעזרו לי), אחר כך עבדנו (אני ואמא) לבד ושלחו אותנו לחצוב כבול. חפרנו לבני כבול והיה צריך לסדר אותם לייבוש, אם לא הספקנו הכל, נשארו בעבודה עד הערב, עם שמירה אכזרית.

זה נמשך עד חיסול הגטו. קיבלנו כל יום פרוסת לחם, אמא נתנה את הלחם ל- 3 אחיותיי שנשארו בגטו. (את אחי יענקל'ה ואחותי טובה הגניבה אותנו). תמונת אחותי הקטנה מבקשת פרוסת לחם, בשבילה ובשביל אחותה, מלווה אותי עד היום.

בקיץ 1942 הגיעה הוראה להרוג בפעם האחרונה את כל היהודים בגטאות ובמחנות באזור. מבצעי ההרג הברוטאלי היו חיילי 0.0 והאוקראינים השתתפו בשמחה. 3 אחיותיי, שנשארו בגטו, נספו בהרג הברוטאלי

אמא ניסתה לחזור לגטו עם אחי יענקלה ואחותי טובה, אני נותקתי מהם, כי עבדתי אצל משפחה צ'כית (כשחוסל המחנה). כשניסיתי לחזור לגטו, אמרו לי האוקראינים, שהגטו חוסל, המשכתי ללכת, עד שהתייאשתי והלכתי ליער. שבועיים לא ראיתי איש וניזונתי מפירות יער, אחר כך פגשתי עוד משפחה צ'כית, שהזמינה אותי לעזור לה בעבודה של הוצאת תפוחי אדמה הייתי אצלם כמה שבועות.

אני חשה תודה עמוקה למשפחות הצ'כיות שעזרו לי בוולין. צ'כי נוסף, ידיד של הורי סיפר לצ'כים המקומיים שאמא שלי מחפשת אותי בכל היערות. כולנו נדדנו ביערות אמא (עם יענקלה וטובה) מחפשת אותי ואני חיפשתי אותה. נדדתי ימים רבים ביערות, היה קר לא היו מזון, מים ובגדים. אחרי שבועות של נדודים הגעתי למחנה, שהיו בו כמה יהודים ואז יכולתי לדבר עם מישהו.

בסוף מצאתי גם את אמא והמשכנו לנדוד יחד. תחילה הסתתרנו בביצות רוויות מים, בוץ ועלוקות, שנדבקו לגופנו ואי אפשר היה להורידן, עד שהתמלאו דם.

אחר כך חזרנו ליערות, שהיו בשליטת הכנופיות האוקראיניות, הודיעו לנו, שיהיה ביער מצוד של האוקראינים ועזבנו את היער הגדול. מצאנו חלקת יער קטנה ונשארנו שם בפחד גדול עם עוד שתי משפחות.

היה חורף קר, לא היו מים מזון בגדים ונעליים. בנינו מכלונסאות "גג" לאוהל ובצדדים היה פתוח. לא היה מה לאכול, כבר לא היו פירות יער ושורשים, מהם ניזונו תחילה, אז התגנבנו וביקשנו אוכל מהאוקראינים, תוך הסתכנות רבה. הלכנו בחורף יחפים עם סמרטוטים.

כשיורד שלג רב, השלג מכסה את הענפים שנשברים ותועים בדרך. באחת הפעמים, התגנבתי עם אשה לאוקראינים ואיבדנו את מקום המפגש – נדדנו ככל הלילה סביב מקום החנייה, בלי לראות אותו, באור השחר הצלחתי להתמצא והגענו ל"מאהל".

בשלב מסוים נודע לנו, שסורקים את היער שלנו, נמלטנו מ"המאהל" שלנו, רחוק ככל שיכולנו, בבוקר ראינו שהשלג קבר אותנו ואת עקבותינו תחתיו. שוב ניצלנו. בסוף החורף, לא יכולנו להמשיך לשרוד ביער, בדרך כלשהי יצאנו מהיער ועברנו לכפר אוקראיני, להסתתר בביתו של אחד מנכבדי הכפר.

באביב 1943 היה כבר ברור, שהגרמנים בנסיגה. התנועות האוקראיניות האלימות כלפי היהודים היו אוטונומיות.

כנופיה של אוקראינים לקחה אותנו בשבי והביאה אותנו, באישור הגרמנים, לסטפאן (עיר המחוז שלהם), שם נפגשנו עם יהודים אחרים.

בקיץ 1943 הפציצו הגרמנים את האזור ואז ברחנו עם האוכלוסייה המקומית, בלי שידעו שאנחנו יהודים. אמא הצליחה לשכנע בעל סירה להעביר אותנו את הנהר וחזרנו לאיכר נותן החסות שלנו. אמא ויענקלה עבדו אצל משפחה אחת ואני וטובה כל אחת אצל משפחה אחרת. האיכרים מנעו ממנהיגות האוקראינים לקחת אותנו בשבי.

היהודים שהיו אתנו בסטאפן נתלו כולם, אותי השאירו כי קוו שאשכנע את היהודים ביערות, שהשלטון האוקראיני ידאג להם. כך שוב נותרנו במזל בחיים.

בחג המולד הצבא האדום התקרב ושחרר אותנו. בדצמבר 1944 התחלנו להתארגן מחדש.

הביאה לדפוס: יהודית אפרתי

איך נקרא / אבות ישורון

איך נקרא שאני מקבל מכתבים מהבית,
והבית איננו?
איך נקרא שאני מקבל מכתבים מהבית,
ואיש לא חי?

איך נקרא שמהבית כותבים לי,
והמכתב לא נכתב?
והמכתב לא נשלח?
איך זה נקרא?

קטע מיומן המסע שלי- 17.4.16

היום היינו בתחנת הרכבת של גטו לודג', במחנה ההשמדה הראשון בפולין- חלמנו, ובחנות ההכשרה לקראת העליה לארץ בורשה.
בתחנת הרכבת היה קרון מאותה התקופה, ואפשר היה להיכנס אליו. בכניסה אליו היה שלט האומר שהמגבלה למספר אנשים שיכולים להיות בקרון בו זמנית היא 20. זה היה אירוני, הרי כולנו יודעים שבאותה התקופה הוכנסו לכל קרון כזה בסביבות המאה אנשים.
כשהיינו בפנים, החזקתי באחת מידידות התמיכה שהיו על הקירות. פתאום, כשהחזקתי בה, הרגשתי נורא מוזר. פתאום הבנתי שבדיוק איפה שהיד שלי מונחת עכשיו, הייתה מונחת ידו של אדם אחר, כנראה יהודי, אשר סבל מתת תזונה, מכאבים וממחלות. אותו אדם נשלח -רגע לפני שהחזיק בידיית שלנו- למקום אשר לא היה ידוע לו, ובוודאי העביר את כל הנסיעה בפחדים חזקים, חששות והשערות מנופחות, בצפיפות נוראה שלא מאפשרת לטהר את קו המחשבה.
חשבתי קצת על אותו האדם, שחלק איתי את ידידת התמיכה הנוראה. מה עלה בגורלו? האם הוא נרצח דקות ספורות לאחר שירד מהקרון הצפוף בעוד אחד ממחנות ההשמדה הנוראיים? האם נחנק למוות בעודו בתוך הקרון, מחזיק בידידת התמיכה? האם קרס תחת תאי הגזים ששאבו ממנו כל חלקיק אוויר טהור ונקי? אולי בכלל נשלח לעבודה בשל כישרון ייחודי שהציל את חייו או היה מאותם אנשים ספורים שאזרו את כל כוחותיהם ותעוזתם וקפצו מחלון הקרון בעוד הרכבת נוסעת?
בעצם, לא משנה מי מהם הוא היה, וגם אם לא היה אף אחד מהם, אני מעריצה את השותף שלי לידידת התמיכה. הוא היה גיבור, אני בטוחה.

נוי סלע

רשמים בלתי מעוכלים מהמסע לפולין

70 תלמידי כתות י"ב של "צפית" שבו לפני הפסח מהמסע לפולין (בן השבוע).
יסמין צור הייתה בין משתתפות המסע.
לדבריה, הייחוד במסע דרך בית הספר, שיוצאת כל השכבה ואז נוצר ניגוד בלתי נמנע בין הצחוק והבילוי עם החבר'ה לבין איפה צריך ומותר לכאוב. זה קו מאוד עדין. זה טוב, שיש אפשרות להיות עם החברים ולהקל על העומס.
כל יום היה לנו טקס, שקראו בו קטע, שהתאים למקום שהיינו בו ונערים שרו ונגנו שיר עם גיטרה, שרנו את התקווה ודגל המדינה היה תלוי במהלך הטקס. זה היה מאוד מרגש.
אני יכולה להגיד, שלא התחברתי, כמו שאחרים התחברו (אומרים), שאם בכית אז התחברת ואני לא בכיתי). בזמן המסע לא הצלחתי לעכל כלום. התייחסתי למה שראיתי שם, כאילו זו תפאורה לאיזה סרט שעשו, נורא קשה להפנים, שמה שראינו שם, שימש למה שסיפרו לנו היא מדברת במלים פשוטות ויומיומיות ומציינת, כי טרם עיכלה את רשמי המסע ורוב חוויותיה בלתי מנוסחות, אך הן השאירו משקע בעולמה.
.. "היינו במקומות היותר מפורסמים – אושוויץ 1, מיידאנק, בירכנאו, טרבלינקה וכן ביקרנו בהמון עיירות יהודיות מפעם לראות איך חיו יהודים לפני השואה, ביקרנו בהרבה בתי קברות יהודיים והם בעיקר השאירו בי רושם – באמצע בית הקברות היו חלקות אדמה גדולות מאוד, ריקות ומגודרות וכששאלתי למה החלקה באמצע בית הקברות ריקה ענו לי "זהו קבר המונים, אי אפשר לדעת כמה ומי נקבר שם". זה מזעזע בעיני. בכל בית קברות גדול שביקרנו הייתה לפחות חלקה אחת כזאת.
היה מסע טוב. למדתי המון דברים שלא ידעתי למשל, לא ידעתי על הקבורה ההמונית ידעתי על הבקתות הצפופות. באושוויץ בירכנאו פשוט ראיתי, כיצד נראית מיטת יחיד צרה, שמשמשת מיטה ל- 5 אנשים.
הפגישה עם הנעלים השערות באושוויץ 1. היו התנסויות קשות, חיברתי את הנעליים הקטנות לבת דודה שלי וזה עשה את האובדן מוחשי. פתאום הבנתי שלכל נעל שם יש סיפור – יש שיוך למישהו. לא היה משהו שהכין אותי לזה. ההכנות מבחינתי היו נורא כלליות, זה היה כמו שיעור היסטוריה, שיעור היסטוריה מורחב על השואה אי אפשר להכין אותך לפגישה עם המראות הללו."
יהודית אפרתי: הביאה לדפוס:

יום הזכרון לחללי מערכות ישראל

נזכור את בנינו חברינו שנפלו במערכות ישראל

יעקב גולדשמיט (רינגל) -

נולד ב- 30.3.1920 נפל ב- 12.11.50 בהתפוצצות מחסן מוקשים בשדות כפר מנחם.

עמרם בן חורין -

נולד ב- 4.9.39 נפל ב- 6.6.67 בקרב על עזה.

יוחנן בן חורין -

נולד ב- 10.4.45 נפל ב- 6.6.67 בחזית סיני.

דני גלבוט -

נולד ב- 13.3.42 נפל ב- 4.11.70 בדרכו לשרות מילואים.

גבריאל ברעם -

נולד ב- 26.12.54 נפל ב- 6.10.73 בחזית סואץ.

עמוס ברגר -

נולד ב- 14.1.53 נפל ב- 9.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

ראובן כהן -

נולד ב- 2.3.46 נפל ב- 10.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

גיא שלו -

נולד 12.4.60 נפל ב- 19.8.80 בקרב בלבנון.

גדי פטיש -

נולד ב- 25.6.44 נפטר ממחלה ב- 8.1.1990 בעקבות שירותו בשייטת.

יואל בן אשר -

נולד ב- 26.3.51 נפטר ממחלה ב- 15.4.2004 בעקבות שירותו בשייטת.

פּרָחִי-אַבִּיב וְהַבֵּן הַמֵּת

אסתר ראב

הַיּוֹם הַבֶּטֶנוּ לְעֵינַי כָּל הַסְּגָלוֹת הַטְּלוּלוֹת
בְּעִבּוּרְךָ הַבֵּן שְׁהֵלָה,
לְמַעַן תִּחְזַם בְּעֵינַיִם – וְלֹא רוּחַ –
אַתָּה: עוֹלַת הַגְּדִי הָרָךְ –
עַל מִזְבֵּחַ זֶה שְׁלַרְגְּלֵינוּ
שְׁלֵנוּ וְשִׁלָּה.
אֶת הַדֶּר-עֲלוּמֵיךָ
נוֹבִיל בֵּין "שְׁקָדִיּוֹת" פּוֹרְחוֹת
לְמַעַנְךָ-תִּבְחָר:
אַחַת לְבָנָה, אַחַת זָכָה –
כִּכְלָה.
וְאִירִיסִים כְּחֵלִים,
לְרַפֵּד בָּהֶם שַׁחַר-חֲלוּמֵיךָ
הַבְּלִתִי גָמוּר – נֶאֱסָף;
אֶךְ עֵינֵינוּ לְפִתַּע הַלּוּמוֹת מְכֹאֹב
מִסְמֶק כְּלָנוֹת פְּזוּרוֹת –
נְטִפֵי-דָם!
עַל רַחֲבֵי-שְׂדוֹת מוֹרִיקִים לְעַד ...

אמנון פישמן התגייס לסדיר ב- 1985 ושירת בגבעתי. באינתיפאדה הראשונה היה מפקד מחלקת טירונים.

שירת בקבע.

שנות המילואים הראשונות היו מאוד אינטנסיביות. התחלתי בחטיבת חי"ר והיום, אני משרת בחיל האיסוף הקרבי. אני משרת במילואים כ- 40 ימים בשנה.

אמנון מתאר את השינויים שחלו בחי"ר ב-30 השנים האחרונות, כשהוא מאיר את המורכבות של המפגש עם אוכלוסייה עוינת בשטחים.

ואלו דבריו:

מאז הייתי חייל בסדיר ועד היום, צה"ל השתנה ולדעתי דווקא לטובה. צה"ל של היום הוא צבא טוב יותר, מקצועי, מצויד, טכנולוגי, ועם הרבה יותר ידע. בנוסף לכך, הצבא גם ערכי יותר. צה"ל ערכי יותר גם ביחסו לאויב וגם ביחסו לחיילים.

יובל, בני האמצעי, סיים לאחרונה קורס מ"כים בהנדסה קרבית וקיבל כיתת טירונים. כשאני שומע אותו משוחח איתם בטלפון, מוודא שהגיעו הביתה בשלום או מתדרך אותם לשבוע הבא, אני מתמלא גאווה. גישה בוגרת ועניינית בלי כל המיסוכים של "תן לי כבוד כי אני מעליך".

בשלהי תקופתי בסדיר, כאשר חזרתי לבסיס האימונים החטיבתי כמפקד מחלקת טירונים, כבר החלו לנשב רוחות חדשות בתחום סרגל המאמצים, טרטורים, שעות השינה ואפילו מעורבות ההורים. במעגלים הפנימיים בוצעה רביזיה של ממש בכל סוגיית בניין הכוח, הכשרתו ושימורו. בצבא הבינו שחייל עייף, מושפל ופצוע, לא בהכרח מתאמן טוב יותר, וניתן להתכונן אחרת ליום פקודה. אני עצמי התחלתי כטירון במחלקה של 45 חיילים, ממנה סיימנו מסלול 11 לוחמי חי"ר. שתי המחלקות הנוספות בפלוגה סיימו עוד פחות.

בצה"ל הבינו שיש בעיה עם הערך המבצעי של פלוגה, שלפני כניסה לקרב מונה פחות מתקן מחלקתי. בשיתוף עם בעלי מקצוע אזרחיים מתחום הכושר הגופני, בריאות הנפש, הייעוץ הארגוני, משאבי אנוש ועוד, התחילו ליישם תהליכים לשיפור האפקטיביות של האימונים ולמיצוי הפוטנציאל של כוח האדם. לדוגמה, הבינו שאחרי מקלחת חמה ושינה בחדר, אתה מתאמן טוב ויעיל יותר, מאשר אם בילית לילה רטוב וקר באוהל סירים. שבועות שטח ואוהלי סירים הפכו לחלק מאימון ייעודי, בפרקי זמן קצובים ולא כשגרה שרירותית. יש יחידות, אגב, שזו השגרה המבצעית שלהם, כמו היחידה בה אני משרת במילואים, שבה הצוותים נטמעים בקרקע למשך 72-48 שעות. חורף, קיץ, גשם או שרב. לכך הם מתאמנים ובזאת הם מתמחים, אבל כשחוזרים לבסיס, יש תנאים טובים.

דוגמה קטנה נוספת היא גיל ובגרות המפקדים, האמונים על שלומם של החיילים. בתקופתי, מ"פים היו בני 22 ומג"דים בני 27-26. היום, לתפקיד מ"פ נכנסים בגיל 26-25, אחרי לימודי תואר ראשון, לעיתים כבר נשוי ואולי עם ילד – היום מפקד הפלוגה מבוגר יותר, בוגר ובשל יותר להוביל 150 בני נוער, במסלול שיכשיר אותם כלוחמים, לעיתים לקרב ממש.

לעניין הבגרות, צה"ל מעודד את נושא המכינות הקדם צבאיות ואת נושא שנת השירות, ומרוויח חיילים איכותיים, מעוצבים יותר ערכית ומנטלית ומוכנים יותר לאתגרים ולהתמודדויות, שהשתנו גם הם. איום הייחוס השתנה. אתגרי הבט"ש והלחימה השתנו. מאז מלחמת יום כיפור, המלחמות והמבצעים איבדו את המאפיינים של איום מידי על קיומה של מדינת ישראל. מצד אחד, יש הסכמי שלום, המהווים נכס אסטרטגי יקר ערך בגבול הדרומי ובגבול המזרחי. העולם הערבי מבולבל במלחמות משל עצמו, המכרסמות אותו מבפנים. מעבר לאיום האירני על שלוחתו הלבנונית, האתגרים הצבאיים הפכו יותר טכנולוגיים. האתגרים החדשים הם מעבר לרמת חייל החי"ר, או השריונר, גם בהתמודדות עם איום הטיילים, איום המנהרות ואיום החדירות מהגבולות הסדורים, וגם בסיכול מקדים של פיגועי טרור. מן הצד השני, הכל יכול להשתנות מהר מאוד, ויש להתכונן לכך, ולשמר גם את היכולות והכשירות היבשתית במיטבן. אתגר נוסף בשלושים השנים האחרונות, מאז האינתיפאדה הראשונה, הוא שגרת חיכוך גבוה עם אוכלוסייה אזרחית. מה שלפני שלושים שנה היה מסתיים במרדף אחרי מידי אבנים, היום עלול בין רגע להפוך לאירוע דקירה, ניסיון דריסה או שימוש בנשק חם. כך שגם במציאות הנוכחית, יש ערך רב לחייל הרגלי, שנמצא בשטח, מרתיע, מבצע בידוק, ולעיתים גם מהווה את המטרה עצמה. באינתיפאדה הראשונה אנחנו היינו מצלמים את המתפרעים ואחר כך הולכים עם השב"כ לאסוף אותם. היום מצלמים אותנו – אנחנו מצולמים כל הזמן ומשתדלים להיראות נכון. חייל שמכוון נשק על ילד, שלא לדבר על הכאה ואלמוות ישר נקלטים במצלמות, זה מחייב אותנו. בעבר ניסו להסתיר את הדברים, היום זה לא עובר. החילים הצעירים גדלים לתוך זה, הם באים מהסדיר עם מודעות זו, אי אפשר למרוח באינתיפאדה ניסיתי לא להכות ערבים, כדי לא להשפילם ולא לגרור אותם לנקמה, זה מה שנכון למפקדים להעביר. ההווה של חינוך גבוה עם אוכלוסייה עוינת משנה לחיילים השקפת עולם – או

שאתה הופך לפציפיסט ומתנגד לשליטה על עם כבוש, או שזה מחדד את הגבולות הציוניים ואתה שונא עוד יותר את הצד השני.

כשיוצא לנו לעשות קווים בשטחים מתחדדות הדילמות מול אוכלוסייה אזרחית – יהודית וערבית. המטרות מתחדדות – אתה רואה שב"חים, שמאפשרים להם לעבור את המחסומים ולרוב מתעלם מזה. מאידך, החיילים מקבלים הרבה מאוד תדריכים איך לשמור על עצמם, להבטיח רמת חיילות, למה לשים לב, ומה לבדוק, כשצריך להתמודד עם הפרות סדר המוניות ועם מפגעים בודדים. מלמדים את החיילים להיות כמו קפיץ, להתפרץ באגרסיביות כשזה דרוש ולהיות אסוף כשזה נדרש. חיילי הסדיר נמצאים בקו הרבה זמן, צריך לחדד להם את הדברים כל הזמן ע"י תדריכים וניתוח מקרים ותגובות, כשעקרון הקפיץ הופך לאוטומט, אתה מפיק את התגובה המתאימה מפק"ל התגובות אותו בררנו לפני כן. במילואים ההתמודדות עם ריסון חיילים הרבה יותר פשוטה מבסדיר. החיילים יותר בוגרים ויותר שקולים, לא בקלות ישחררו אגרסיה, שלא לצורך. משתדלים לתת את הפיקוד לאנשים מרסנים. המציאות מכתיבה ריסון. אתה יכול להיות מרוסן וזועם מבפנים. העיקרון הוא להפגין דריכות ומוכנות לכל סיטואציה, לתת את המכה כשצריך, גם כלפי המתנחלים וגם כלפי האויב – יהודי – כבדהו וחשדהו, ערבים – חשדהו וכבדהו, לתת את הכבוד הראוי עד שיוכח אחרת ולא להימנע ממבצעות על חשבון כבוד האדם. השרות בשטחים גורם לאנשים לחשוב ואתה מתעצב – יש שנוודדים ימינה, שנמלאים שנאה ויש שנוודדים שמאלה ונמלאים חמלה. על המפקד להוביל את שיח התגובות בשטח.

פני הצבא כפני הדור. הנוער של ימינו איכותי, מוטיבציוני וציוני לא פחות מבעבר, חושב ומביע עצמו אף יותר, ומותאם יותר לאתגרי ההווה והעתיד. צה"ל אינו יכול ואף אינו מתיימר לקחת בני נוער ולהפוך אותם 180 מעלות. ניתן לקלף מהם קליפות, להאיר פנים נוספים, להוציא מהם, לטפח ולחזק את מה שכבר היה בהם.

באופן אישי, אני פוגש אותם במילואים. מיטב הנוער. לאחרונה הגיעו אלי שני בוגרי "צפית" – צליל דגן מנגבה, ואיל זנדני מכפר הריף, מיטב הנוער, גאוה אמיתית.

יש לזכור כי בדור שלי שיחקנו פקמן בשעורי מקינטוש. הנוער היום ברמות אחרות לחלוטין, התואמות את אתגרי הטכנולוגיה הנדרשים בלוחמה המודרנית. אמצעי הלחימה ומערכות השליטה והבקרה, מתחדשים טכנולוגית כל העת, ומי שמפתח אותם ויודע לתפקד בסביבתם באופן מיטבי אלו הצעירים. גם הצד של הכושר הקרבי אינו מוזנח. המודעות לכושר גבוהה היום, הרבה יותר מבעבר, גם בקרב מבוגרים וגם בקרב הצעירים. הכשרת כושר קרבי לפני הגיוס וחדרי כושר לא היו בלכסיקון בתקופתי. }צה"ל של היום לא צריך את כולם. מי שבאמת לא רוצה לשרת, בסוף לא משרת. ובוודאי במילואים. אנחנו רואים זאת במגמת קיצור השירות, הקיצוץ באנשי הקבע והרידוד במערך המילואים. עם זאת, עדיין, רוב רובו המכריע של הנוער שואף להתגייס. הביקוש לכל מקום פנוי בחטיבות החי"ר עדיין גבוה פי כמה מן ההיצע.

הדילמה והמתח בין הצרכים האמיתיים של צה"ל לבין אג'נדות חברתיות לאומיות מתחדדים בנושאים כמו שילוב חיילות בתפקידים משמעותיים, גיוס חרדים ובני מיעוטים.

תכלס, צה"ל לא צריך את כל זה, אבל הערך החברתי לאומי בהחלט חיוני בהקשר זה, ונכון להילחם עליו. החל משירות לאומי וכלה בשירות צבאי משמעותי. גם במחיר של פחיתה מסוימת באפקטיביות וביעילות המערכתית.

"השאיפה למצוינות היא מידת הרצון, הגשמת המצוינות היא מידת ההשקעה, השמים הם הגבול והדרך דרך ארץ". סיסמה זו תופסת מקום הלכה למעשה בקרב יותר ויותר מפקדים.

משפט זה טומן בחובו מציאות אשר מצד אחד מזמנת אין סוף יוזמות ברוכות, כמו לדוגמה ביקורי הבית ע"י המפקדים - יוזמה המאפשרת היכרות בלתי אמצעית, רחבה קצת יותר ודו סטרית, בין המפקד לבין החייל, סביבתו ומשפחתו. מצד שני, נוצרה מציאות מרסנת, שאולי אפילו נכפתה על צה"ל ועל מפקדיו, בממשקים, גם הפנימיים וגם החיצוניים - טלפון עם מצלמה בכל כיס, זמינות התקשורת, מעורבות הורית, הצורך לשימוש במימוניות סמכות ומנהיגות לא פורמליות; כל אלו אינם מנותקים מן המציאות בה גדלו החיילים והמפקדים בני ימינו. הסמכות ההורית וזו של מערכת החינוך בדור הנוכחי, אינה כפי שהייתה בדור שקדם לו ובזה שלפניו.

בהקשר של ההתאמה לרוח התקופה, אחד האתגרים, העומדים בפנינו המפקדים, בעיקר במילואים, הוא להתאים עצמנו לערך שהתעצם בקרב הצעירים, וזה הצורך בתחושת המימוש העצמי ותחושת הערך של העשייה. אנו צריכים לגרום ולשמר אצלם את התחושה שהם חשובים ותרומתם בשירות חיונית. זאת אל מול פיתויים ביחידות אחרות או בתחומים האישיים, שלא תמיד כוללים את השירות הצבאי.

חוזרים הביתה

3 משפחות חזרו מאז הקיץ משהות ארוכה בארצות הברית. בני המשפחות תיארו איך נראית המדינה מרחוק ולמה התגעגעו. ואלו דבריהם:

באוגוסט 2014 יצאנו מטעם אינטל ל-relocation לפורטלנד, אורגון (בחוף המערבי של ארה"ב). הגדרנו מראש את הנסיעה כחוויה, כהזדמנות לרכוש שפה ולראות נופים. השתדלנו לעמוד במשימה הזו: טיילנו ככל יכולתנו והרשינו לעצמנו אינטנסיביות של נסיעות לשמורות הטבע הגדולות של צפון ומערב ארה"ב, סקי בחורף, חופי ים, אגמים ומפלים בקיץ (הקצר והקר) וטעמות מאירועי תרבות מגוונים ומתרבות האוכל העשירה בעיר עצמה. הילדים הגדולים למדו בבית ספר ציבורי (public school) ותוך כמה חודשים רכשו בטחון כזה בשפה, שהיו מתקנים את גילי במבטא אמריקאי מצחיק. אלו היו 29 חודשים של חופשה מהנה, 'פסק זמן' מהחיים (האינטנסיביים בצורה אחרת) בארץ. הרקע לנסיעה היה עמוס רגשית: מבצע 'צוק איתן' שהחל ביולי 2014, שכמעט טרף את הקלפים לנסיעתנו והצורך "לארוז" את הבית עם תינוקת בת שבועות בודדים ותוך כניסה למרחבים המוגנים. עזבנו את המדינה בתוך כאוס פוליטי-מדיני-חברתי והרגשנו כאילו אנו נוטשים ספינה טובעת. אולי רקע זה סייע לקליטה בקלה בארה"ב, לצורך שלנו "לתפוס מרחק" מהשגעון בארץ. אולי הקליטה קלה כשם שהחיים שם קלים: שפע, מגוון, מרחבים; השמירה על החוק מקלה את החיים במובן שהם צפויים ומובנים; האדיבות, הגם שנחווית בהתחלה כמזויפת, מייצרת אוירה חיובית ונינוחות.

גרנו בשכונה פרברית של העיר, בעלת אוכלוסייה הטרוגנית. התפלגות התלמידים בבית הספר בו הילדים למדו היתה 60% ממוצא הודי/אסיאתי ו-30% 'לבנים'. השונות הזו יצרה רב תרבותיות, עושר לשונות ושפות וצבעוניות במראה החיצוני. בבית הספר ניתן מענה לאוכלוסיה זו בכמה מישורים (למשל מתן עזרה בתרגום בשמונה שפות שונות להורים שזקוקים לכך בתקשורת עם בית הספר). ה'אחר' בבית הספר היה הרוב והדבר יצר מצב, שבו הילדים שלנו, לא היו היחידים שאנגלית לא שפת אימם... כך, ביום הראשון ללימודים המילה הראשונה שנעם למד היתה "קוניצ'ווה". אחד ההבדלים הבולטים בין העולמות, היה סביב המישור החברתי. חוינו אותו כשונה מאד מהמוכר לנו ולאורך כל השהות שלנו השוינו את החיים החברתיים העשירים בארץ לחיי החברה הדלים שם. לא מדובר רק בלקבוע "playdate" שבועות קודם, אלא בערכים השונים כל כך שהחברה האמריקאית מציבה בראש סדר העדיפויות: למידה אישית, צייתנות/שמירה על החוק וכבוד לזולת. אלו, לעומת החברות, האחריות ההדדית והתרומה לקהילה, שאנו כחברה שואפים אליהם ביישוב ובארץ. דוגמא קטנה שמשקפת את ההבדל הוא השימוש באפליקציית ווטסאפ: גילינו לחדרתנו, שהאמריקאים לא מכירים ולא עובדים עם האפליקציה הזו. יש מסג'ר פרטי עם אנשים שונים והתקשורת לעולם אישית ולא קבוצתית. אין קבוצות הורים לכיתות השונות, לחוגים, לאירועים חד-פעמיים... אין יכולת להיעזר בקבוצה בחיי היום-יום... לנו האפליקציה הזו הייתה, כמעט כעורק החיים, שאיפשר שמירה על קשר עם החברים והמשפחה בארץ.

ואיך נראית מדינת ישראל "משם"? קטנה מאד... וגם צפופה. בעיקר הרגשנו את ההבדלים, כשחוינו התנהגות נדיבה, סבלנית ושומרת חוק בכבישים; במרחבים האדירים, שנחשפים להם בכל יציאה מהבית (החל במגרשי החניה המרווחים בכל מקום וכלה בנסיעות הארוכות משך שעות בנופים חסרי יישוב). ישראל גם מרגישה רחוקה... מערכת הבחירות לנשיאות העלתה לכותרות את יחסי ישראל-ארה"ב. אולם בסך הכל המרחק מישראל איפשר לא לשמוע חדשות ועדכונים כל חצי שעה ולהרגיש מנותקים. החדשות, שבכל זאת הצליחו לחצות את סף הניתוק שכפינו על עצמנו (אפליה מגדרית, כיבוש, אלימות, פערים כלכליים, מתווה הגז על השלכותיו החברתיות והסביבתיות, הבחירות הנוראיות של לפני שנתיים ועוד) לא עודדו. אבל – וזה אבל חשוב – גם בארה"ב יש שחיתות ואפליה, אלימות ופערים כלכליים, אלא שקל יותר להתעלם מהדברים כאשר שומעים בחדשות על שחיתות של ג'ון, או פול או בוב לעומת שחיתות של חסן או פיירברג או כץ. ומרחוק, קל מאד גם לראות את החלקים הטובים בארץ. למשל, שמערכת ביטוח הבריאות בארץ (נכון. אינה מושלמת), מספקת מענה לכלל אוכלוסיית המדינה; או את העובדה שההומלסים בארה"ב רבים יותר וכנראה עניים יותר; ושהחברה הישראלית היא בכל זאת החברה שלנו ושבה אנו רוצים לחנך את הילדים ומאמינים שניתן להשפיע בתוכה.

כשחזרנו, זכינו לקבלת פנים חמה ומרגשת שהפתיעה אותנו, שימחה אותנו, גרמה לנו להרגיש שאנו במקום הנכון לנו, לגמרי בבית ו"שבשביל זה חזרנו". תודה!! חזרנו לבועה של טוב, של אכפתיות

ואנושיות. גם מרחוק הרגשנו את הערבות ההדדית ביישוב ואנו אוהבים את מה שהמקום מאפשר: לצאת למרחבי שדות ונוף פתוח; ללכת ברגל להופעה של שלום חנוך; להרחיב דעת בזכות הנוף האנושי המגוון, שיכול להעשיר אותנו ולחזק אותנו; יש לנו מערכות חינוך וחינוך חברתי טובות, דינמיות ומפתחות. נכון שיש מקומות שניתנים לשיפור, אבל התמונה בגדול היא של קהילה חזקה שרואה את המקומות שבהם היא יכולה לעזור לעצמה לצמוח. החוזק של היישוב יכול לבוא לידי ביטוי בהעצמה של אחרים סביבנו: בפרוייקטים הקהילתיים/סביבתיים שאנשים מתוך היישוב לוקחים בהם חלק ובאחריות של כולנו לראות את האחרים שמעבר לבועה שלנו. אנו מאמינים שככל שניתן מעצמנו לאחר נהיה חיוביים יותר, טובים יותר וחזקים יותר - לא רק כפרטים בקהילה אלא כחברה. חג שמח, מצמיח ומאפשר.

משפחת אלוסונג

אין כמו בבית. לאחר שנתיים בקליפורניה שטופת השמש, שנראו כמו טיול אחד ארוך (העבודה של עמית זה רק תירוץ), הכריעו אותנו הגעגועים (והוויזה) וחזרנו לחיק המשפחה והקהילה... אמנם, פתאום הבנייט נראה קצת "זרזיפי", יש טיפה פחות הרים מושלגים באופק וחסרים קצת דקלים על חוף הים, אבל החום (גם האנושי) והשייכות ממלאים את הלב לא פחות. במהלך השנתיים למדנו את הטוב בכל אחד מהעולמות ואנו מנסים לשמור על השילוב. למדנו על "מרחב אנושי" וכבוד לאחר - בסביבה בה סינים, הודים, מקסיקנים ושאר ירקות חיים ולומדים ביחד, למדנו שהילדים בכלל לא מבחינים בשוני ("מה, דילן מהודו? לא, לא שמת לי לב... נכון, הוא קצת יותר חום אבל זה ממש לא משנה...") ואוספים חברים בשלל צבעים ותרבויות. כשחוזרים לארץ, בולט מאד ה"סגנון החופשי" על רקע החוקים והרשמיות האמריקאים. זה בא לידי ביטוי בתרבות הנהיגה, בתור למתקני שעשועים ("אמא, איפה התור??") ובכניסה למעלית... זה לא טוב או רע - זה פשוט אחרת... הבדל נוסף שמאוד בולט הוא שדקות אחרי שהגענו לארץ, הילדים נעלמו (והפעם בלי חשש לחטיפה). אין צורך לקבוע שבועיים מראש עם חבר, אין צורך לנסוע באוטו ואין חשש להסתובב בחוץ. יש טוב ופחות טוב בכל תרבות. ואפשר להתרגל להכל...

אראלה פרי

עזבנו את ישראל ואת הקיבוץ ב ראשון לאוגוסט 2010 לרוקוויל מרינלנד ארה"ב - פרבר נחמד של וושינגטון הבירה. המעבר היה בעקבות פוסט דוקטורט של שלומי, שעסק במחקר על התפתחות כלי הדם בעובר (המחקר נערך במכון האמריקאי הלאומי לבריאות). כיוונו לסיום הפוסט דוקטורט, תוך מקסימום 4 שנים, אבל המחקר התארך ומצאנו עצמינו מוסיפים שנה חמישית ואף מבקשים אישור מיוחד לשנה שישית. חזרנו ב אמצע אוגוסט 2016.

ממרחק למדנו להעריך מאוד את ישראל, אך נהנינו גם להיות רחוקים מתחושת האיום המתמדת ומהעיסוק בשחיטות השלטונית. למשל, למדנו להעריך את מדיניות הרווחה הישראלית, שאמנם כאן בארץ נראית לא מספקת, נתמכת על תרומות ומשאירה נזקקים להיות כמעט חסרי כל. בארה"ב בולט היעדר ההתחשבות בעובד. יש עובדים שלא יכולים להרשות לעצמם חופשת לידה, או חופשת מחלה, או יום חופשי בשבוע ועובדים כל הזמן כמעט ללא הפסקה ולכולם זה נראה בסדר. במידור המשפחתי והאישי, היה קשה לחיות בלי קשר רציף עם המשפחה והחברים. קשה לשמור על קשר עמוק, ללא היכרות מעמיקה של מה קורה בחיים, זה של זה. הרגשנו שהקשר של הילדים עם הסבים שלהם והדודים שלהם מתחזק ונחלש לפי תכיפות הביקורים אצלנו וקשה להם לשמור על קשר חם דרך המחשב. יש כמובן, גם יתרון מסוים בריחוק מהמשפחה - עצמאות ואי התערבות של בני משפחה בהחלטות וכיוב', אבל לשנינו צד זה לא תרם, או הועיל כל כך.

בחול אתה מוצא עצמך מייצג ומסנגר על ישראל, גם כשמעשי השלטון לא תמיד לרוחך. מלמד אנשים סביבך על היום יום בישראל: על מה נהוג, על ההווי במשפחה, בעבודה בקהילה ומנסה, שאנשים יבינו יותר טוב את ישראל האמיתית ולא דווקא זו שמתקפת מהתקשורת.

גילינו, שגם אמריקאים משכילים, הם לפעמים בורים ובעלי דעות קדומות, כשזה נוגע ליהודים ולישראל.

לקראת השנה השישית שלנו, היינו צריכים לעשות החלטה ברורה האם לעבור למסלול של בקשת גרין קארד, שמשמעותו עלות כספית גבוהה וגם 5 שנים לפחות של הישארות בארה"ב, או חזרה ארצה. החלטנו לוותר על הסיכוי הטוב לקבל גרין קארד ולחזור. החלטנו להתמקד מראש, בחיפוש עבודה בישראל, כי ידענו, שאם נחפש גם בארה"ב, בוודאי נמצא יותר אופציות באמריקה.

ארה"ב נוחה וגדולה ומלאת אפשרויות, בעיקר כאלו שכסף קונה. וכסף קונה הכל באמריקה. אבל בסופו של דבר הכריעו שני דברים – געגועים לקשר הדוק עם המשפחה וגעגועים לתחושת שייכות גם למקום, לפוליטיקה, לבניית עתיד של קהילה, של מקום של הילדים. נראה היה לנו, שחשוב לחזור למקום שאכפת לנו ממנו ולא רק כי נח לחיות פה. לקח לנו זמן להפנים, שזו בעצם ציונות. אנחנו מתקשים להחליט, שנמשיך לחיות עוד שנים רבות במקום שאינו הבית שלנו. גם אם טוב לנו בו. שלא לדבר על לגדל ילדים, שאם היינו חוזרים בעוד 5 - 10 שנים, או בכלל לא... מי יודע מה היה יחסם לישראל.

יש לציין, שבשכונה שגרנו, יש מרקם ייחודי של ישראלים רבים במצב סוציאקונומי דומה והשכלה דומה ורובם בגילאים דומים ולכן גם הילדים בגילאים דומים. יש חיי חברה נהדרים ובעיקר נרקמות חברויות אמיצות, כאלו שיש רק במקום שאין משפחה וחברי ילדות וכולם מתחילים מכלום ועוזרים זה לזה. אנחנו מתגעגעים מאוד, לחברים שהשארו מאחור ואנו שומרים על קשר, עם כמה שכבר חזרו גם הם ארצה.

החזרה אינה קלה, כי יש שינוי מנטליות ושינוי סגנון ובעיקר, הכל בארץ קצת יותר קשה להשגה, קצת יותר מחוספס וקצת יותר דורשני. ויש גם ילדים שכבר גדלו וההתאקלמות חזרה, קשה להם שבעתיים מההתאקלמות מישראל לארה"ב.

יחסינו לישראל, כנראה שהשתנה, אך גם לטובה וגם לרעה. במובנים רבים למדנו מה חסר כאן ואיך אפשר אחרת... וזה היה נח ורגוע יותר. אבל במובנים אחרים למדנו להעריך את מה שיש בישראל ואת המשפחתיות של כל המדינה הזו. איזו תחושת ביחד, שפשוט אין לעמים אחרים. אולי גם בגלל הגודל הקטן והעובדה שאנו מוקפים אויבים.

אנו שמחים לחזור, אבל עוד לא יכולים להגיד שהתאקלמנו לגמרי. עבודה כבר יש לשנינו, אך החזרה מסתבר, אינה רק בדברים המוחשיים, אלא בהמון מובנים נסתרים, עליהם אנחנו עוד עובדים...

נטע ושלומי קריספין

הודעה מראש המועצה

אני שמחה לעדכן אתכם כי חברת סופרבוס נענתה לפנייתי והחל מתאריך 7.5 קו 24, יעבור וישרת גם את ההרחבה בכפר מנחם.

מצורף קישור עם פרטי הקו ותחנותיו, לנוחיות התושבים

<http://www.superbus.co.il/lines.asp?line=24&type=stations&area=15&sub=20&makat=21024>

נסיעה בטוחה!

שימו לב שהקישור טרם עודכן. עקבו אחר העידכון.

כרכוב לחיי מדינת ישראל, גושנייה ואזרחיה

חג 38 מאוג 2018

69 שנים למדינת ישראל

טיול ליום העצמאות

הטיול יתרכז ב-4 תחנות:

*אנדרטת גוויילי אש.

*הר הטיסים.

*צובא העתיקה.

*הקסטל.

הטיול יתרכז בהרי ירושלים ולכל המקומות ניתן להגיע בעזרת waze .

אנדרטת גוויילי אש – נוסעים למושב כסלון, בכניסה יש שלט הכוונה.

האנדרטה נבנתה ע"י נתן רפפורט וכל תולדות ישראל מונצחים בה על שני גוויילי אש.

צד שמאל – התקווה, החל מדוד המלך עד לצנחן הבוכה בכותל.

צד ימין – החל מחורבן הבית עד לשואה.

כדאי להתרכז בתבליטים. יש שם למשל, קסדה של חייל נאצי ללא הפרצוף. הסיבה כי מדובר בחיה ולא

בבן אנוש. אם נכנסים לתוך הגוויילים, אפשר להבחין בחזון העצמות היבשות של יחזקאל. כאשר הרוח

חזקה ניתן לשמוע אותה ביתר עוצמה.

משם נמשיך **להר הטיסים**. לאחר נסיעה קצרה כדאי להבחין בדרך שפונה ימינה – יש שם תצפית מרהיבה

על הרי חברון. חוזרים לכביש הראשי ומגיעים לאנדרטה. המקום עבר מתיחת פנים רצינית, מסיירים בין

העמודים ושומעים הסבר מוקלט. נכנסים לשבילים הפנימיים ומחפשים את עץ הדולב, מהגדולים בארץ

(גזע אדום) ניתן לטפס עליו.

משם נוסעים **לצובא העתיקה**, מסיירים בין החורבות ומחפשים לעלות על מבנה גבוה. צופים לירושלים

מצד מזרח ועד לים במערב.

הקסטל: נקודה אסטרטגית על הדרך העולה לירושלים. במלחמת השחרור התנהלו במקום קרבות קשים

ביותר. הערבים כבשו את הקסטל פעם אחר פעם. ב- 8.4.1948 זיהו הלוחמים 3 דמויות, אחד מהם

היה עבד אל קאדר אל חוסיני מפקד הכוחות באזור ירושלים. מיד נערכה התקפה של הערבים והמקום

נפל בידי הכוחות הערביים.

לוחמי הפלמ"ח הרגו את אל חוסיני וכל הכוחות הערביים נסעו לירושלים להלווית מפקדם הנערץ. כוחותינו

כבשו את המקום ללא קרב (הסברים ניתן לקרוא במקום ובגוגל)).

אם חפצה נפשכם לחזור בדרך נוף יפהיפה, אפשר לחפש ב waze את דרך "דיף אנד בייקר". נכנסים

באנדרטת הפורצים ומסיימים בתחנת אבו גוש.

טיול מהנה, אם מסתבכים בדרך אפשר תמיד להתקשר אלי. 0523892646

טיול מהנה ומעשיר.

יזהר זלינגר

אליהו ורפי ארזן ויוסי וכל המשפחה ברכות חמות אהולצת הבת והנכדה אפנא.

אסני ואיתן חזי וכל המשפחה ברכות חמות אהולצת הבת שבות.

ערוץ החיים הטובים גרסת תהלים

למה האדם חפץ בחיים? יש כל מיני סיבות אפשריות, אבל אנחנו נתרכז באלה שחפצים בחיים מפני שהם אוהבים את הימים.

כל בוקר הם פוקחים עיניים בשמחה, מחבקים את היום.

'מי האיש החפץ חיים.' יש אנשים שאינם חפצי חיים. אין בהם את התאוה והתשוקה לחיות. הם עייפים מהחיים. הם סוברים כבית שמאי [עירובין יג עמ' ב], כי נוח לו לאדם שלא נברא יותר מאשר שנברא. אבל יש אנשים שהם חפצי חיים. הם חושבים ומרגישים כמו בית הלל הסוברים שנח לו לאדם שנברא. בואו ונתמקד בקבוצה השנייה.

'אהב ימים.' למה האדם חפץ בחיים? יש כל מיני סיבות אפשריות, אבל אנחנו נתרכז באלה שחפצים בחיים מפני שהם אוהבים את הימים. כל בוקר הם פוקחים עיניים בשמחה, מחבקים את היום.

'לראות טוב.' למה האדם אוהב את הימים? כי הם משתוקקים לראות את הטוב, את האידאה של הטוב המתממשת בהתרחשויות ובמעשים שקורים במשך היום. מה יעשה האדם החפץ בחיים מפני שהוא אוהב את הימים כדי לראות טוב?

'נצר לשונך מרע.' אם אתה רוצה לראות את הטוב, על תדבר על הרע. השפה יוצרת מציאות, ועל כן - בטל את אזור הרע שבשפה.

'ושפתיך מדבר מרמה.' אל תשקר, אל תאמר על הרע שהוא טוב. היה איש אמת, שהמילים שלו מתארות את המציאות כפי שהיא, רק אל תתאר את הרע. הטוב, הוא כבר יצוף מאליו ותוכל לתאר אותו בדברי אמת.

'סור מרע ועשה טוב.' לא די בתיאור של המציאות, צריך לפעול בה. מי שאוהב את הטוב, צריך לעשות טוב ולהימנע מהרע. זה אמור היה להיות הסיום של הפסקה. ראשיתה בחיפוש אחר הטוב, וסופה בעשיית הטוב. אבל ישנה עוד תוספת:

'בקש שלום.' יש טוב ויש רע. אבל - יש גם מחלוקת. מציאות מורכבת בה עבור האחד דבר מסוים הוא טוב, ועבור השני - אותו הדבר הוא רע. כאן צריך פתרון מתוחכם יותר, השלום. השלום, הפשרה, אינם המימוש של אידאת הטוב אלא מקסום שלה ומזעור הרע. השלום הוא מעבר לטוב ולרע.

'ורדפהו.' את השלום לא רק מבקשים, צריך גם לרדוף אחריו. המרדף מלא עזות של מלחמה, תשוקה וחשק להשיג את היעד. הפסקה התחילה ב'חפץ' וב'אהבה', ומצאה את פתרונה במרדף. התשוקה הוויטאלית להשגת החיים הימים והטוב - באות לידי מימוש.

משה מאיר הוא ד"ר למחשבת ישראל, איש מכון הרטמן, ויקולות

הביאה לדפוס: רות שגיא